

Enhedslisten i Danmark beslöt att stödja danskt deltagande i FN/NATO-interventionen i Libyen. Detta stöd drogs senare tillbaka. *Socialistisk Arbejderparti* (SAP), den danska sektionen av Fjärde internationalen, som utgör en del av *Enhedslisten*, var motståndare till Enhedslistans ställningstagande för danskt deltagande i FN/NATO-interventionen och starkt kritisk till folketingsgruppens uttalande om att Enhedslisten fortsättningsvis ”kommer att arbeta på att få operationen tillbaka på FN-spåret så fort som möjligt”. Detta uttalande från SAP:s ledning förklarar varför.

[Dansk original: <http://www.sap-fi.dk/side.php?id=721>]

Uttalande: Nej till imperialistiskt krig i Libyen

SAP hälsar med tillfredsställelse att Enhedslistens forretningsudvalg och folketingsgrupp onsdag 30 mars beslutade att dra tillbaka sitt stöd för den danska statens deltagande i kriget i Libyen. Det har gjort det möjligt för Enhedslisten att sent omsider delta i kampen för att stoppa de imperialistiska ländernas krigföring i Libyen.

Det positiva i det nya beslutet hämmas dessvärre av att Enhedslistens folketingsgrupp i samband med beslutet uttalade att ”Enhedslisten kommer att arbeta på att få operationen tillbaka på FN-spåret så fort som möjligt”. Därmed fokuserar folketingsgruppen på att få till stånd ändrade mål och metoder i den danska krigsinsatsen istället för att få den stoppad.

Denna oklarhet har allra redan haft som resultat att Enhedslisten inte är medarrangör av eller har mobiliserat till dagens demonstration mot kriget i Libyen.

Felaktigt beslut

Samtidigt konstaterar vi att beslutet om att rösta för danskt krigsdeltagande var felaktigt. Det är inte socialisters uppgift att bidra till imperialistiska länders krig för inflytande, kontroll och makt runt om i världen – inte heller när det gäller vår egen regering.

Undantag kan möjligtvis finnas i historien eller i framtiden, men i den här situationen fanns det inte något skäl till att överge Enhedslistens grundläggande motstånd mot krig och imperialism.

Imperialistiska motiv

Motivet från de västliga ländernas regeringars sida var inte att förhindra att libyska civila blev dödade. Det var heller inte att avskaffa diktatur och det handlade definitivt inte om att stärka de revolutionära processerna i den arabiska världen.

Hade det varit motivet fanns det mängder av andra länder bara i denna region, dit de kunnat sända iväg militären för att beskydda invånarna och bekämpa diktatur.

Istället valde de att ingripa militärt:

- för att uppnå ett militärt maktfäste i den arabiska världen,
- för att uppnå kontroll över den libyska oljan,
- för att vara säker på att Libyen i fortsättningen kan fungera som yttersta utpost för Fästning Europa mot flyktingar,
- och rent allmänt för att kunnat påverka den regim, som kan överta makten efter Gaddafi.

Därmed var detta krig ett klassisk imperialistiskt krig. Som i alla andra imperialistiska krig har det inte varit någon brist på humanitära och demokratiska rättfärdiganden från regeringars och militärens sida.

Inget imperialistiskt krig med bromsklossar

Att de krigförande regeringarna och de militära ledningarna hade andra och mera omfattande

mål än att beskydda civilbefolkningen genom en flygförbudszone har de aldrig dolt – inte ens innan beslutet togs. Händelseförloppet och flera av uttalandena efter krigets inledning har bekräftat detta.

Inget i FN-mandatet kunde förhindra detta. Inget av villkoren från Enhedslistens sida eller löftena från den danska regeringens sida kunde förhindra detta.

Som händelseförloppet har visat, är det omöjligt att först tillåta imperialistiska regeringar att gå i krig och efteråt stoppa dem, när de följer sina egna maktpolitiska och ekonomiska intressen till slutet.

Risk för massaker kontra mera makt till imperialismen

De flesta anhängarna till krigsbeslutet erkänner att de krigförande regeringarna inte drevs av en önskan om att beskydda civila och skapa fred.

De försvarar istället beslutet med att det var nödvändigt ”att göra något” för att förhindra att invånarna i Benghazi och andra hotade städer blev massakrerade, och med att oppositionen bad om militärt stöd från Väst.

Hotet om massaker kan ha varit verkligt, men berättigade tvivel har framförts om några av de uttalanden och antaganden som gjordes vid tidpunkten. Omfattande massaker av civila hade inte ägt rum före krigsbeslutet. Representanter för oppositionen har beslagits med att inte tala sanning om flera andra saker. Erfarenheter från de senaste imperialistiska kriget har visat oss, att pressen har spelat en central roll i att vinna stöd hos hemmafronten i de krigförande länderna.

Vi har alltså stått inför risken för en massaker. Vi kan inte klandra dem som hotades i Benghazi att de i panik bad om hjälp från vem som helst. Vi kan förvänta att delar av ledningen för ett nog så folkligt uppror satsar på att få makten med hjälp av västliga kapitalistiska regeringar.

Konfronterade med en sådan risk måste vi – innan vi fattar beslut – värdera konsekvenserna av ett imperialistiskt krig på kort, mellanlångt och lång sikt. I detta fall kan vi på goda grunder förvänta:

- Att det som från start blev presenterat som en begränsad flygförbudsaktion utvecklar sig till en förlängd och upptrappad krigsföring med döda soldater och döda civila som följd.
- Att de västliga imperialistiska länderna vill uppnå kontroll över Libyen och därmed ökad utsugning, ökad fattigdom och ökat elände och risk för att få en ny väst-vänlig diktator. Det var det de sökte att uppnå med tre dagar av förhandlingsmöten med ledare för upproret före den militära aktionen, med sin inblandning i besluten om vilka som skulle representera oppositionen och med Lene Espersens utskickande av en ambassadör till Benghazi för att ”klargöra Libyens framtid efter Gaddafi”.
- Att imperialismen uppnår ett maktfäste mitt i den arabiska världen, som kommer att fungera som broms på de revolutionära processen i regionen – och därmed försvaga möjligheten till en uppgörelse med diktaturer och imperialistisk och kapitalistisk utsugning och förtryck.
- Att de imperialistiska länderna får ännu lättare i framtiden med att iscensätta nya militära aktioner med humanistiska och demokratiska fikonblad – och därmed större risk för ett nytt Irak, ett nytt Afghanistan, ett nytt Libyen

Enligt vår uppfattning kommer konsekvenserna av det militära ingripandet högst troligt bli värre än konsekvenserna av att inte ingripa militärt. I ljuset av detta måste vi konstatera, att det är bättre att låta bli att göra något än att bidra till något skadligt.

Socialister och andra anti-imperialister har inte mycket till styrka under de aktuella styrkeförhållandena. Därför måste vi i den konkreta situation acceptera att vi endast kan peka på lösningar på medellång och lång sikt som t. ex:

- Att arbeta för bojkott och blockad av Gaddafi-regimen
- Att arbeta för att skaffa materiellt stöd till det folkliga upproret, inklusive vapenstöd
- Att arbeta för att stödja social och politisk radikaliserings av den libyska revolutionen, vilket i sig själv kommer att kunna bidra till att få större delen av det libyska folket till att vända sig aktivt mot Gaddafi.
- Att arbeta för att stödja de revolutionära processerna i resten av regionen – i slutändan den bästa garantin för att det folkliga upproret i Libyen kan överleva och segra.

Motsägelsefullt stöd till kriget

Utöver detta måste vi konstatera, att det har varit stora oklarheter och brist på sammanhang i argumenten för Enhedslistens stöd till den danska krigsinsatsen.

Å ena sidan sades det att den danska krigsinsats skulle säkra civilbefolkningen mot massakrer. Å den andra insisteras det på att det inte handlade om att avlägsna Gaddafi, och att det inte skulle vara en långvarig militär aktion. Men hur skyddas civilbefolkningen mot massakrer så länge Gaddafi sitter vid makten? En verklig säkring av civilbefolkningen skulle precis kräva en massiv och/eller långvarig militär aktion som avlägsnade Gaddafi.

Å ena sidan har de flesta anhängare av krigsinsatsen i Enhedslisten lagt avgörande vikt vid FN-mandatet, och utan detta det hade Enhedslisten aldrig kunnat rösta för kriget. Å andra sidan har deras huvudargument – som nämnts – varit, att det skulle vara inhumant att låta bli att ingripa och förhindra massakrer. Men om Ryssland eller Kina hade röstat mot i stället för att avstå skulle FN-mandatet ha saknats, och då skulle Enhedslisten uppenbarligen inte haft några problem med att låta bli att ingripa för att förhindra massakrer.

Enhedslisten försvagad

För Enhedslisten har snävt sett besluten varit skadliga. Först och främst har partiet undergrävt och kanske förlorat sin position som det systemkritiska, antikapitalistiska och anti-imperialistiska partiet i Danmark. Dessutom har partiet ställt sig i motsättning till SUF och till merparten av den europeiska vänstern – och till en stor del av sina egna medlemmar.

Utöver detta har man ändå inte uppnått det uttalade målet: att bli offentligt känt för ståndpunkten att Enhedslisten gärna vill beskydda civila, men inte föra krig för olja och makt. Istället har man lämnat intrycket av ett parti i stor förvirring:

- Fredag den 18 mars röstade man för krigsaktionen – med hänvisning till löften från statsministern och utrikesministern. Löftena blev inte dokumenterade, och deras innehåll slog bara delvis igenom i medierna. Istället dominerade historien om ”den historiska samlingen” i Folketinget i mediabevakningen.

- Måndag den 21 mars krävde Frank Aaen (ledamot av Folketinget för Enhedslistan) att bombningarna skulle upphöra och intensifierat arbete för vapenvila, eftersom man uppnått de överenskomna målen med den militära aktionen. Senare samme dag rapporterade Lene Espersen efter ett samtal med Frank Aaen, att Enhedslisten fortfarande stödde kriget. Det hade Aaen bekräftat tidigare under dagen.

- Tisdag den 29 mars menade Frank Aaen, att det fortfarande var fråga om ett krig för att beskydda civila, men ”varnade för att tiden närmar sig för en vapenvila”. Samma dag uttryckte Frank Aaen också ”bekymmer” för att befälet hade övergått till NATO.

- Onsdag den 30 mars meddelade Enhedslistens forretningsudvalg (FU) och Frank Aaen, att nu var förutsättningarna för stödet till kriget brutna, och därför drog Enhedslisten tillbaka sitt stöd. Detta blev motiverat med otillfredsställande svar på ett möte i den utrikespolitiska nämnden dagen före i relation till ansträngningarna att uppnå vapenvila och bristande garantier för att det inte var tal om en offensiv militär aktion på upproriskas sida, samt uppgifter om att de danska F16-planen natten före hade deltagit i en offensiv på rebellernas sida nära staden Sirte, som aldrig hade befunnit sig under rebellernas kontroll. Samtidigt sa man att man ville verka för att få aktionen ”tillbaka på FN-spåret”.

Uppgifter

På alla fronter har den valda linjen misslyckats. Det kräver nu en omfattande och långvarig insats för att föra Enhedslisten tillbaka på rätt väg. SAP kommer aktivt ta del aktivt del i detta:

- Vi kommer att arbeta för att Enhedslisten tar konsekvensen av att partiet inte längre stöder kriget, och i stället kastar sig in i anti-krigsarbetet.
- Vi kommer under alla omständigheter att själva delta i kampen för att få dansk militär bort från Libyen
- Vi kommer att stödja de demokratiska krafterna i Libyen – och de revolutionära krafter som kan identifieras – och i de övriga arabiska länderna och arbeta för att Enhedslisten gör detsamma.
- Vi kommer att arbeta för att återställa Enhedslistens rykte som kritiskt, antikapitalistiskt och anti-imperialistiskt parti.

Speciellt står vänstern nu inför uppgiften i att hämta in vad som försumrats. Vi skall oförbehållsamt stödja kampen för demokrati. Vi måste hitta sätt att göra detta konkret, så att det blir mer än bara politiska ställningstaganden. Det kan handla om att skapa kontakter med de exilmiljöer som existerar och stödja deras solidaritetsansträngningar. Det kan handla om att skapa direkta kontakter med dem som deltar i kampen och i första omgången få bättre information. I synnerhet måste vi vända oss till dem som förbinder kampen för demokrati med kampen för sociala rättigheter, t ex den egyptiska fackföreningsrörelsen. På samma vis stöder vi kampen för att demokratin också skall omfatta kontroll av ländernas resurser. Vad gäller Libyen måste vi hävda att såväl avtal som ingåtts av Gaddafi, som de avtal representanter för de upproriska ingått inte behöver respekteras av det libyska folket. Oavsett vad de upproriska har utlovat, har det gjorts under utpressning som villkor för imperialisternas stöd. När det förhoppningsvis etablerats organ som är uttryck för den libyska befolkningen, måste vi gå emot varje försök att tvinga dem att erkänna tidigare avtal med andra länder.

Enhedslisten måste göra en balansräkning

Oavsett vilken ställning man har tagit i de interna meningsskiljaktigheterna i Enhedslisten, måste det vara uppenbart att Libyen-frågan har skapat stor oenighet. Frågan om krig har stora konsekvenser, och det har alltid varit en viktig skiljelinje i arbetarrörelsen och vänstern. Därför har de skarpa oenigheterna också gett upphov till sår i partiet.

Det första steget mot att läka såren, skapa samling i partiet och återskapa en klar antiimperialistisk profil måste vara en öppen och demokratisk debatt om beslutet. Denna debatt har livligt förts i det elektroniska debattforumet, i medlemsbladet R+G och på många avdelningsmöten. Den skall fortsätta. Det är helt avgörande att denna debatt förs med respekt för att alla i Enhedslisten har tagit ställning för att gagna den gemensamma saken och Enhedslisten på bästa möjliga sätt – och att låta bli att tillskriva motståndarna motiv, som de själva inte kan känna igen.

Denna debatt måste också ges den nödvändiga platsen på Årsmødet. De nödvändiga åtgärderna måste vidtas så att förslag till beslut kan ingå i debatten, så att det blir tillräckligt med tid till att argumentera, så att Årsmødets delegater har klara ståndpunkter att välja mellan och rösta om. Kortsiktiga taktiska överväganden om konsekvenserna för Enhedslistens valkampanj får inte fresta till att sopa debatten under mattan. Enhedslisten kan överleva offentliga meningsskiljaktigheter. Men om motståndarna till de fattade besluten inte får möjlighet till att framföra sina synpunkter, diskutera och försöka att vinna majoritet, kan partiets kapacitet att bedriva valkampanj bli försvagad.

Som det framgått av detta uttalande är det SAP:s uppfattning, att Årsmødet bör dra slutsatsen att beslutet om att stöda kriget var felaktigt. Detta beslut skall inte utnyttjas till att ”hämnas” på de ansvariga eller avtvinga dem självkritik. Det skall användas till att återskapa Enhedslistens profil och medverka till att förhindra liknande felaktigheter i framtiden.

Det skall klargöras om Enhedslisten uppfattar krigsmotståndet – kravet om att NATO-trupperna skall tas hem – som en viktig del av solidaritetsarbetet med den fortsatta revolutionen i hela Nordafrika och Mellanöstern.

Det måste också göras en utvärdering över procedurerna i relation med Libyen-beslutet. Det har rests kritik mot olika delar av beslutsgången fram till och med den 30/3, däribland har det nödvändiga i det hastiga agerandet blivit ifrågasatt. Det har rests kritik mot behandlingen av kritikerna och krigsmotståndarna i några avdelningar och i R+G. Det har varit problem med att hantera oenigheten mellan Enhedslisten och SUF i offentligheten, bl.a. därför att många har dubbelt medlemskap. Också här har Enhedslisten behov av att göra en utvärdering och lägga fast tillvägagångssättet för framtida tillspetsade situationer och större oenigheter.

Beslutet och debatten har inte bara visat sig som taktiska meningsskiljaktigheter utifrån samma grundval. Det har också avslöjat olika grundläggande synsätt på de västliga regeringarna, krig som redskap, resningar i andra länder, FN och mycket annat.

Därför måste Årsmødet också besluta att initiera en vidare debatt och skolning i partiet om frågor som

- Regeringars och staters klasskaraktär och konsekvenserna för deras handlingar
- Imperialismens drivkrafter, motiv och handlingar
- FN:s roll i den internationella klasskampen
- Enhedslistens roll i den internationella klasskampen

Också oenighet i SAP

SAP:s överordnade uppgift är att bidra till uppbygget av Enhedslisten och SUF. Det gör vi med utgångspunkt i arbetarrörelsens och vänsterns historiska erfarenheter och politiska diskussioner och med utgångspunkt i de konkreta erfarenheter som vi och andra i SUF och Enhedslisten gör i den dagliga politiska kampen.

Denna roll har vi inte kunnat spela på ett tillfredsställande sätt i denna situation, på grund av att SAP:s medlemmar inte varit överens.

Denna meningsskiljaktighet skärptes av att vi aldrig fick möjlighet till att internt utbyta information och synpunkter, innan vi var för sig skulle ta ställning. Det handlade inte bara om att besluten skulle tas snabbt i Folketinget och därmed också i Enhedslisten. Det handlade lika mycket om att få på allvar hade föreställt sig att Enhedsliste-stöd för dansk krigsdeltagande kunde komma på tal – och därför inte hade sett någon orsak grund till att diskutera det.

SAP's forretningsudvalg var från starten överens om att Enhedslisten inte skulle stöda kriget. Men mot bakgrund av att flera medlemmar av SAP röstade för krigsdeltagande i Enheds-

listens FU och hovedbestyrelse (HB), och till följd av det faktum att några av dem hade samma uppfattning när SAP:s FU fick möjlighet att träffa dem och andra medlemmar av Enhedslisten och SAP:s nationella ledning onsdagen den 23 mars, valde vi att publicera en veckokommentar som fokuserade på att Enhedslisten, mot bakgrund av händelserna under dagarna efter den militära aktions inledning, skulle dra tillbaka stödet med hänvisning till att Enhedslistens egna villkor var brutna.

I och med att detta nu har inträffat, och att vi har haft möjlighet att föra en grundlig intern diskussion – kombinerat med en omfattande diskussion med andra utanför SAP – har vi valt att med detta uttalande ta ställning till kriget som sådant.

Det finns fortfarande medlemmar av SAP, däribland medlemmar av SAP:s nationella ledning och av Enhedslistens hovedbestyrelse, som är oeniga med majoriteten. Det betyder att uttalandet uttrycker organisationen SAP:s hållning, och att det är denna inställning som vi vill använda vår organisation och Socialistisk Information till att propagera. Det är inte något villkor för att vara medlem i SAP att man försvarar denna ståndpunkt.

Uttalandet antogs av SAP:s nationella ledning den 9 april 2011

Not: Årsmødet hålls varje år och är Enhedslistens högsta beslutande organ där organisationens hovedbestyrelse (HB) om 25 personer utses. HB utser i sin tur ett Forretningsudvalg (FU), verkställande utskott, som fungerar och uttalar sig för Enhedslistens vägnar mellan HB:s möten. Enhedslisten har fyra folketingsledamöter. Medlemsbladet Rød+Grøn kallas även R+G.

Översättning: Anders Hagström